

การบริหารจัดการน้ำท่วม ปี 2550

ศูนย์ป้องกันวิกฤติน้ำ วันอังคารที่ 14 สิงหาคม 2550

ก. สถานการณ์ในอดีต

1. สถิติความเสียหายจากอุทกภัย ปี 2532 – 2549

จากสถิติสถานการณ์อุทกภัยของประเทศไทย ตั้งแต่ปี 2532 – 2549 มีอุทกภัยเกิดขึ้นทุกปี จำนวนระหว่าง 42 – 74 จังหวัด โดยปีที่ประสบความเสียหายมากที่สุด คือ ปี 2545 ประสบปัญหา 72 จังหวัด 18,510 หมู่บ้าน ครอบคลุมพื้นที่การเกษตร 10.44 ล้านไร่ มูลค่าความเสียหาย 13,385.32 ล้านบาท ส่วนปีที่มีน้อยที่สุด คือ ปี 2542 มีมูลค่าความเสียหาย 1,381.64 ล้านบาท สำหรับปี 2549 เกิดปัญหาอุทกภัย 52 จังหวัด 17,298 หมู่บ้าน ครอบคลุมพื้นที่การเกษตร 6.76 ล้านไร่ มูลค่าความเสียหาย 11,131.93 ล้านบาท

2. สถิติพายุหมุนเขตร้อนที่เคลื่อนเข้าสู่ประเทศไทย จากสถิติในรอบ 56 ปี ระหว่าง

ปี พ.ศ.2494 – 2549 มีพายุหมุนทั้งหมด 179 ลูก ซึ่งร้อยละ 80.4 เกิดในเดือน สิงหาคม กันยายน ตุลาคม และพฤศจิกายน (ร้อยละ 10.6, 25.1, 27.9 และ 16.8 ตามลำดับ) ส่วนที่เหลือร้อยละ 19.6 เกิดในเดือนเมษายน พฤษภาคม มิถุนายน กรกฎาคม และธันวาคม (ร้อยละ 0.6, 3.4, 3.9, 6.7 และ 5.0 ตามลำดับ)

3. จังหวัดที่มีฝนตกสะสมมาก ในปี 2549 จำนวน 10 ลำดับแรก คือ ตรัง (6,463.2 มม.), ระนอง (4,578.9 มม.), จันทบุรี (3,910.5 มม.), นครศรีธรรมราช (2,766.9 มม.), นครพนม (2,684.7 มม.), ภูเก็ต (2,351.9 มม.), กาญจนบุรี (2,335.3 มม.), อุตรดิตถ์ (2,241.0 มม.), ชุมพร (2,083.6 มม.) และสตูล (2,079.4 มม.)

ข. สถานการณ์ปัจจุบัน

1. ปริมาณฝนตกสูงสุดในรอบ 24 ชั่วโมงของแต่ละภาค (ณ วันที่ 14 สิงหาคม 2550) ภาคเหนือที่ จ.เชียงราย 25.4 มม. (สะสมตั้งแต่ต้นปีถึงปัจจุบัน 865.6 มม.), ภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ จ.สุรินทร์ 15.7 มม. (908.9 มม.), ภาคกลางที่ สนามบินสุวรรณภูมิ กรุงเทพฯ 8.4 มม., ภาคตะวันออกที่ อรัญประเทศ จ.สระแก้ว 13.5 มม. (943.5 มม.), ภาคตะวันตกที่ อู่ทอง จ.สุพรรณบุรี 16.4 มม. (552.4 มม.), ภาคใต้ที่ จ.ระนอง 35.5 มม. (2,202.6 มม.)

2. ปริมาณน้ำเก็บกักในอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่และกลาง รวมกันทั้งประเทศปัจจุบันมีปริมาณ ร้อยละ 67 อยู่ในเกณฑ์ ปานกลาง โดยแบ่งออกเป็น ภาคเหนือ (เขื่อนภูมิพล เขื่อนสิริกิติ์ ฯลฯ) มีปริมาณน้ำร้อยละ 61 อยู่ในเกณฑ์ ปานกลาง , ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (เขื่อนอุบลรัตน์ เขื่อนลำตะคอง ฯลฯ) มีปริมาณน้ำร้อยละ 47 อยู่ในเกณฑ์ ปานกลาง , ภาคกลาง เขื่อนป่าสักฯ (ฯลฯ) มีปริมาณน้ำร้อยละ 29 อยู่ในเกณฑ์ ค่อนข้างน้อย , ภาคตะวันออก (เขื่อนบางพระ เขื่อนหนองปลาไหล เขื่อนประแสร์ ฯลฯ) มีปริมาณน้ำร้อยละ 71 อยู่ในเกณฑ์ ปานกลาง , ภาคตะวันตก (เขื่อนศรีนครินทร์ เขื่อนวชิราลงกรณ์) มีปริมาณน้ำร้อยละ 77 อยู่ในเกณฑ์ ค่อนข้างมาก , ภาคใต้ (เขื่อนแก่งกระจาน เขื่อนปราณบุรี เขื่อนบางลาง ฯลฯ) มีปริมาณน้ำร้อยละ 75 อยู่ในเกณฑ์ ค่อนข้างมาก ทั้งนี้ มีอ่างเก็บน้ำที่มีปริมาณน้ำมาก คือ ภาคตะวันตก (เขื่อนศรีนครินทร์ 83%) ภาคตะวันออก (เขื่อนหนองปลาไหล 83 % ประแสร์ 82 % ดอกกราย 82 % และคลองใหญ่ 100 %) โดยมีเขื่อนที่มีปริมาณน้ำน้อย คือ เขื่อนแม่กวง ห้วยหลวง จุฬารักษ์ ลำปางรอง และ ป่าสักฯ มีปริมาณน้ำอยู่ในช่วง 17 ถึง 24 %

3. ระดับน้ำท่าในทั่วทุกภาคของประเทศ ภาคเหนือ (น้ำปิง น้ำวัง น้ายม น้ำน่าน ฯลฯ) มีปริมาณน้ำอยู่ในเกณฑ์ น้อย วิกฤติถึงน้อย ยกเว้นน้ำยมที่พิษณุโลก พิจิตร และน้ำน่านที่พิจิตร นครสวรรค์ มีระดับน้ำปกติ , ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (น้ำชี น้ำมูล น้ำโขง) มีปริมาณน้ำอยู่ในเกณฑ์ น้อยวิกฤติถึงน้อย ยกเว้นน้ำชีปกติที่ยโสธร น้ำมูลปกติที่อุบลราชธานี ห้วยเขย่งท่วมที่ อ.กันทรารมย์ จ.ศรีสะเกษ ส่วนน้ำโขงมีปริมาณน้ำปกติที่เลย หนองคาย และ มีปริมาณน้ำมากที่นครพนม , ภาคกลาง (แม่น้ำเจ้าพระยา) มีปริมาณน้ำอยู่ในเกณฑ์ น้อยวิกฤติถึงน้อย , ภาคตะวันตก (แม่น้ำแควน้อย แควใหญ่) มีปริมาณน้ำอยู่ในเกณฑ์ น้อยวิกฤติถึงน้อย (ยกเว้นแควน้อยที่กาญจนบุรีมีปริมาณน้ำปกติ ส่วนน้ำแม่กลองมีปริมาณน้ำมากที่กาญจนบุรี) , ภาคตะวันออก (แม่น้ำนครนายก แม่น้ำจันทบุรี ฯลฯ)

มีปริมาณน้ำอยู่ในเกณฑ์ น้อยวิกฤติถึงน้อย , ภาคใต้ (แม่น้ำปัตตานี แม่น้ำโกลก ฯลฯ) มีปริมาณน้ำอยู่ในเกณฑ์ น้อย วิกฤติถึงน้อย ยกเว้น น้ำตาปีมีระดับน้ำปกติ ที่ อ.เคียนซา จ.สุราษฎร์ธานี

4. จังหวัดที่ประสบภัยพายุฝนและน้ำท่วมในปัจจุบัน

ภาคเหนือ

จังหวัดพิจิตร นายสมควร เมืองบุญมา สารวัตรแขวง

บำรุงทางรถไฟจังหวัดพิษณุโลก
เปิดเผยถึงดินใต้ไม้หมอนรางรถไฟ
ถูกน้ำเซาะจนทรุดตัว ช่วงคอ
สะพานก่อนจะถึงสถานีรถไฟบ้าน

หัวดวง ต.หัวดวง อ.เมือง จ.พิจิตร เพื่อให้ประชาชน
ได้รับผลกระทบต่อการเดินทางกลับไปทำงาน หลังจาก
มาเยี่ยมครอบครัวในวันแม่แห่งชาติ จึงให้รถไฟแล่นผ่าน
ใต้ระหว่างเจ้าหน้าที่ซ่อมแซม แต่ต้องใช้ความเร็วต่ำ
เพียง 5 กิโลเมตร ซึ่งจะทำให้ขบวนรถไฟเกือบทุกขบวน
วันนี้เดินทางล่าช้าไปประมาณ 30-60 นาที อย่างไรก็ตาม
จะต้องประเมินสถานการณ์อีกครั้ง เพราะหากฝนยัง
ตกต่อเนื่อง อาจทำให้ดินทรุด

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

จังหวัดอุบลราชธานี สถานการณ์น้ำท่วมในพื้นที่จาก

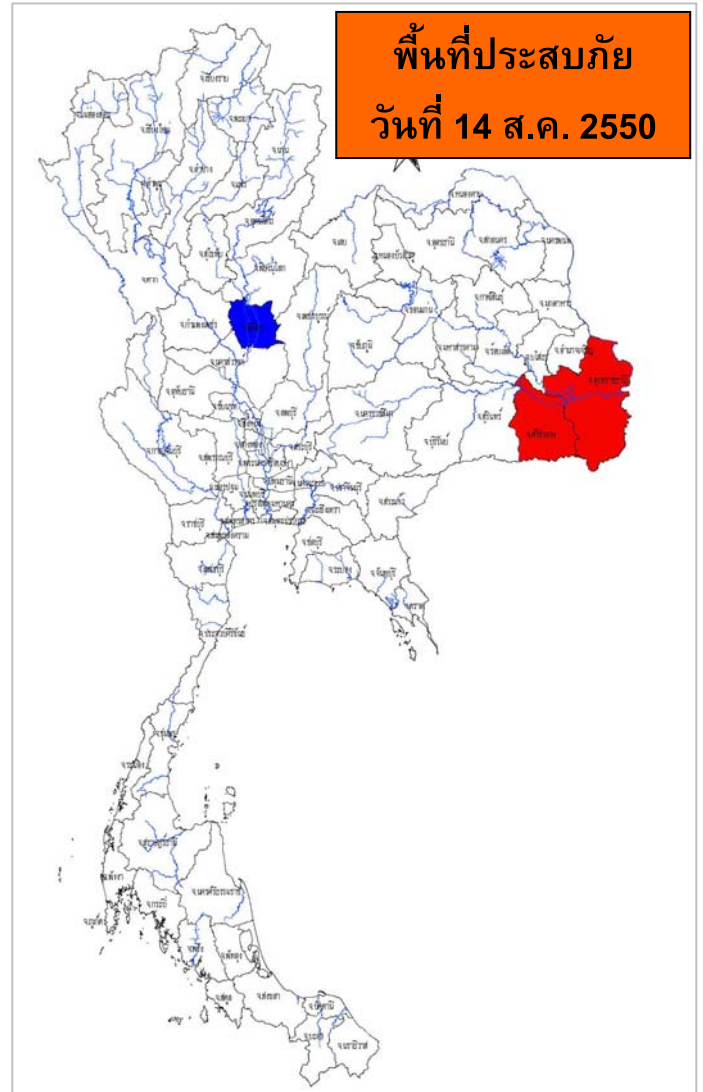
น้ำในลำโดมใหญ่ที่รองรับน้ำจากเทือกเขา
พนมดงรักจากแดนไทย ลาว กัมพูชา
ก่อนไหลลงสู่แม่น้ำมูล น้ำยังมีความเร็ว
และไหลแรง หากไม่มีฝนตกลงมาเพิ่มเติม

คาดว่าจะระดับน้ำจะลดกลับสู่ภาวะปกติประมาณ 1 สัปดาห์
ส่วนความเสียหายที่เกิดขึ้นในพื้นที่ อ.เดชอุดม มี
บ้านเรือนถูกน้ำท่วมสูง จนไม่สามารถใช้พักอาศัยได้

ประมาณ 300 หลังคาเรือน พื้นที่เกษตรกรรมเสียหายกว่า 27,350 ไร่ ฟาร์มเลี้ยงหมู ฟาร์มเลี้ยงปลา เสียหาย 8 ราย
ถนนเชื่อมระหว่างหมู่บ้านถูกน้ำท่วมรวม 11 สาย โดยเฉพาะใน ต.กุดประทวน ต.โนนงาม อ.เดชอุดม มีหมู่บ้าน
กลายเป็นเกาะกลางน้ำ 6 หมู่บ้าน ซึ่งทางจังหวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำลังให้ความช่วยเหลืออย่างเร่งด่วนแล้ว
ด้าน ผวจ.อุบลราชธานี กล่าวว่า ปัจจุบันมีพื้นที่ 3 อำเภอที่ต้องเฝ้าระวังอย่างใกล้ชิด คือ อ.เดชอุดม อ.พิบูลมังสาหาร
และ กิ่ง อ.นาเยีย เพราะปริมาณน้ำจากลำโดมใหญ่เอ่อล้นตลิ่งไหลท่วมพื้นที่ โดยมีระดับน้ำสูงกว่าปกติ 3-4 เมตร ด้าน
การช่วยเหลือประชาชนที่เดือดร้อนได้ส่งเรือท้องแบนนำถุงยังชีพไปแจกจำนวน 10,645 ชุด สำหรับความเสียหายใน
รอบสัปดาห์นี้ มีน้ำท่วมที่อยู่อาศัยและพื้นที่ทำการเกษตรใน 10 อำเภอ 3 กิ่งอำเภอ 70 ตำบล 727 หมู่บ้าน ประชากร
กว่า 5,200 ครอบครัว ได้รับความเดือดร้อนขาดแคลนอาหาร น้ำดื่ม ยารักษาโรค พื้นที่เกษตรกรรมเสียหายกว่า 60,000 ไร่

จังหวัดศรีสะเกษ

ที่บ้านโนนสะพาน ต.หนองหัวช้าง อ.กันทรารมย์ ซึ่งเป็นบริเวณที่ลำห้วยผึก
ไหลผ่าน โดยห้วยผึกเป็นลำห้วยที่แยกมาจากลำห้วยชะยุ้งที่มีต้นน้ำมาจากเทือกเขาพนมดงรัก
ชาย-แดนไทย-กัมพูชา ปรากฏว่าน้ำจากห้วยผึกซึ่งรองรับน้ำจากห้วยชะยุ้งระดับน้ำได้สูงขึ้นอย่าง
รวดเร็วมากในวันนี้และได้ไหลทะลักเข้าไปท่วมไร่นาและบ้านเรือนของชาวบ้านโนนสะพานและ
บ้านโนนสีโค โดยน้ำได้ไหลทะลักเข้าไปท่วมไร่นาจำนวนประมาณ 1,000 ไร่ และมีบ้านเรือนของชาวบ้านโดนน้ำท่วม
ประมาณ 10 หลังคาเรือน ชาวบ้านต้องพากันหอบข้าวของหนีน้ำท่วมกันอย่างโกลาหล ขณะที่กองบัญชาการกองทัพก

ได้นำเอาถุงยังชีพซึ่งประกอบด้วยข้าวสารอาหารแห้ง จำนวน 200 ถุงแจกจ่ายให้การช่วยเหลือชาวบ้านในเขต ต.ขนุน จำนวน 15 หมู่บ้าน 180 ครอบครัว ซึ่งถูกน้ำป่าจากเทือกเขาพนมดงรักชายแดน – ไทยกัมพูชาไหลทะลักเข้าไปจาก ท่วมไร่นาบ้านเรือนของชาวบ้าน ซึ่งขณะนี้น้ำที่บ้านเรือนเริ่มลดลงจนเกือบเข้าสู่ภาวะปกติแล้ว แต่ยังคงมีน้ำท่วมไร่ นา ของชาวบ้านในเขต ต.ขนุน อ.กันทรลักษ์ ประมาณ 5,000 ไร่ และต้นข้าวที่ถูกน้ำท่วมเริ่มเน่าตายแล้วหลายร้อยไร่

5. พื้นที่เฝ้าระวัง (การพยากรณ์)

จากสถานการณ์ในอดีต สภาพอุตุนิยมวิทยา ปริมาณน้ำเก็บกักในอ่างเก็บน้ำ (หลายแห่งที่มีปริมาณน้ำอยู่ในระดับ มาก คือสูงกว่า 80 %) และระดับน้ำท่าในลำน้ำ (ส่วนใหญ่มีปริมาณน้ำอยู่ในเกณฑ์น้อยวิกฤติถึงน้อย) สำหรับในช่วงนี้ มรสุมตะวันตกเฉียงใต้ที่พัดปกคลุมทะเลอันดามัน ประเทศไทยและอ่าวไทย มีกำลังปานกลาง ทำให้ทุกภาคของประเทศ ไทยมีฝนฟ้าคะนอง โดยมีฝนตกหนักและลมกระโชกแรงบางพื้นที่บริเวณภาคใต้ฝั่งตะวันตก ส่วนพื้นที่ที่ต้องเฝ้าระวัง คือ พื้นที่ที่เสี่ยงภัยน้ำป่าไหลหลากและน้ำท่วมฉับพลัน

ค. แนวทางการบรรเทาปัญหาภัยน้ำท่วม

บทบาทของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1. การป้องกันและฟื้นฟูสภาพพื้นที่ต้นน้ำให้คงสภาพนิเวศสมบูรณ์

- 1.1 ฟื้นฟูพื้นที่ต้นน้ำ
- 1.2 ก่อสร้างฝายต้นน้ำ
- 1.3 ปลูกหญ้าแฝก
- 1.4 อนุรักษ์ดินและน้ำ

2. การฟื้นฟูแหล่งน้ำ ทางน้ำ และพื้นที่ชุ่มน้ำ

- 2.1 สำรวจและจัดทำทะเบียนพื้นที่ชุ่มน้ำ แหล่งน้ำและทางน้ำธรรมชาติ
- 2.2 กำหนดแนวทางการใช้ประโยชน์พื้นที่ชุ่มน้ำอย่างยั่งยืน
- 2.3 ปรับปรุงฟื้นฟูลำน้ำ แหล่งน้ำและพื้นที่ชุ่มน้ำในพื้นที่น้ำร่อง
- 2.4 ขุดลอกลำน้ำเพื่อการระบายน้ำ / ปักหลักเขต
- 2.5 เชื้อนป้องกันตลิ่ง

3. การพัฒนา ปรับปรุงแหล่งน้ำ ระบบระบายน้ำ และฝันน้ำ

- 3.1 อ่างเก็บน้ำ
- 3.2 พัฒนาปรับปรุงระบบฝันน้ำ
- 3.3 พัฒนาปรับปรุงแหล่งน้ำ ระบบระบายน้ำ
- 3.4 ประสานเพื่อการจัดการน้ำบาดาล

4. การจัดการใช้ที่ดินและป้องกันน้ำท่วมพื้นที่เศรษฐกิจหลัก

- 4.1 วางแผน จัดทำผังและกำหนดมาตรการใช้ที่ดิน
- 4.2 ปรับปรุงอาคารของเส้นทางคมนาคมที่ขวางทางน้ำ
- 4.3 ศึกษาและก่อสร้างระบบป้องกันน้ำท่วมพื้นที่ชุมชนและพื้นที่เศรษฐกิจที่สำคัญ

5. ปรับปรุงรูปแบบการเกษตรและใช้พื้นที่เกษตรรับน้ำนอง

- 5.1 โครงการนำร่องการใช้พื้นที่เกษตรรับน้ำนอง
- 5.2 พัฒนาระบบการปลูกข้าวในพื้นที่เสี่ยงอุทกภัย

6. การบริหารจัดการเพื่อป้องกันและบรรเทาอุทกภัย

- 6.1 เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของ อปท. และประชาชน
- 6.2 พัฒนาเครื่องมือและกลไกเพื่อการบริหารจัดการวิกฤติน้ำ
- 6.3 วิจัยการป้องกันและบรรเทาอุทกภัย
- 6.4 กำกับและติดตามการดำเนินงาน

ปี 2550 ประเทศไทยจะประสบปัญหาภัยน้ำท่วมมากน้อยเพียงใด ลุ่มน้ำเจ้าพระยาจะเกิดเหตุการณ์ซ้ำรอย ปี 2549 หรือไม่ และรัฐบาลมีแนวทางในการบริหารจัดการภัยนี้อย่างไร ?

ประเทศไทยประสบปัญหาภัยน้ำท่วม-ดินถล่มเป็นประจำทุกปี ทั้งนี้ เนื่องจากพื้นที่ของประเทศไทยตั้งอยู่ในเขตอิทธิพลของมรสุม โดยความรุนแรงของปัญหาจะขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย เช่น ปริมาณฝนตก ความถี่ และความต่อเนื่องของฝนที่ตกลงมา ประกอบกับปริมาณน้ำในลำน้ำและในอ่างเก็บน้ำที่สะสมไว้มีปริมาณมากเพียงไร อีกทั้งยังมีอิทธิพลของพายุที่เกิดขึ้นทั้งทางด้านทะเลจีนใต้ อ่าวไทย และด้านทะเลอันดามัน ที่อาจพัดเข้าสู่ประเทศ ก่อให้เกิดฝนตกในปริมาณมากผิดปกติด้วย สำหรับการเกิดภัยน้ำท่วมในปี 2550 นี้ กรมทรัพยากรน้ำได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทางอุตุนิยมวิทยาและอุทกวิทยา พบว่า โอกาสเกิดภัยน้ำท่วม-ดินถล่มจะเริ่มตั้งแต่ปลายเดือนเมษายนจนถึงเดือนธันวาคม โดยในเดือนสิงหาคม กันยายน ตุลาคม และ พฤศจิกายน มีโอกาสเกิดมาก

สำหรับในช่วงนี้ จากสถานการณ์ในอดีต สภาพอุตุนิยมวิทยา ปริมาณน้ำเก็บกักในอ่างเก็บน้ำ (หลายแห่งที่มีปริมาณน้ำอยู่ในระดับมาก คือสูงกว่า 80 %) และระดับน้ำท่าในลำน้ำ (ส่วนใหญ่มีปริมาณน้ำอยู่ในเกณฑ์น้อยวิกฤติถึงน้อย) สำหรับในช่วงนี้ มรสุมตะวันตกเฉียงใต้ที่พัดปกคลุมทะเลอันดามัน ประเทศไทยและอ่าวไทย มีกำลังปานกลาง ทำให้ทุกภาคของประเทศไทยมีฝนฟ้าคะนอง โดยมีฝนตกหนักและลมกระโชกแรงบางพื้นที่บริเวณภาคใต้ฝั่งตะวันตก ส่วนพื้นที่ที่ต้องเฝ้าระวัง คือ พื้นที่ที่เสี่ยงภัยน้ำป่าไหลหลากและน้ำท่วมฉับพลัน

1. การเตรียมรับสถานการณ์น้ำท่วม	2. การมีส่วนร่วมเพื่อเผชิญอุทกภัย	3. แผนการดำเนินการในระยะต่อไป
1.1 การป้องกันและฟื้นฟูสภาพพื้นที่ต้นน้ำให้คงสภาพนิเวศสมบูรณ์ - ฟื้นฟูพื้นที่ต้นน้ำ - ก่อสร้างฝายต้นน้ำ - ปลูกหญ้าแฝก - อนุรักษ์ดินและน้ำ 1.2 การฟื้นฟูแหล่งน้ำ ทางน้ำ และพื้นที่ชุ่มน้ำ - สำรวจและจัดทำทะเบียนพื้นที่ชุ่มน้ำ แหล่งน้ำและทางน้ำธรรมชาติ - กำหนดแนวทางการใช้ประโยชน์พื้นที่ชุ่มน้ำอย่างยั่งยืน - ปรับปรุงฟื้นฟูลำน้ำ แหล่งน้ำและพื้นที่ชุ่มน้ำในพื้นที่นาร่อง - ขุดลอกลำน้ำเพื่อการระบายน้ำปากหลักเขต - เชื่อมป้องกันตลิ่ง 1.3 การพัฒนา ปรับปรุงแหล่งน้ำ ระบบระบายน้ำ และผันน้ำ - อ่างเก็บน้ำ - พัฒนาปรับปรุงระบบผันน้ำ - พัฒนาปรับปรุงแหล่งน้ำ ระบบระบายน้ำ - ประสานเพื่อการจัดการน้ำบาดาล	2.1 การประสานคณะอนุกรรมการลุ่มน้ำทั้ง 29 คณะทั่วประเทศ เพื่อการติดตามเฝ้าระวัง และรายงานสถานการณ์ เพื่อหาแนวร่วมช่วยบรรเทาปัญหาอุทกภัย โดยพัฒนาการเตือนภัยผ่านระบบ SMS และมีแผนจะเปิดรับข้อมูลสถานการณ์น้ำในพื้นที่ ผ่าน Web services โดยศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและลดผลกระทบจากอุทกภัยระดับจังหวัดและคณะกรรมการลุ่มน้ำ	3.1 การพัฒนาระบบบริหารวิกฤติน้ำ - การดำเนินโครงการระบบโทรมาตรทั้ง 25 ลุ่มน้ำหลัก และ 256 ลุ่มน้ำย่อยทั่วประเทศ - การจัดทำแผนแม่บทแก้ไขปัญหาอุทกภัยของประเทศ 3.2 การจัดการใช้ที่ดินและป้องกันน้ำท่วมพื้นที่เศรษฐกิจหลัก - วางแผน จัดทำผังและกำหนดมาตรการใช้ที่ดิน - ปรับปรุงอาคารของเส้นทางคมนาคมที่ขวางทางน้ำ - ศึกษาและก่อสร้างระบบป้องกันน้ำท่วมพื้นที่ชุมชนและพื้นที่เศรษฐกิจที่สำคัญ 3.3 ปรับปรุงรูปแบบการเกษตรและใช้พื้นที่เกษตรรับน้ำนอง - โครงการนาร่องการใช้พื้นที่เกษตรรับน้ำนอง - พัฒนาระบบการปลูกข้าวในพื้นที่เสี่ยงอุทกภัย

